

Manual per a ociosos i bruixes de dol

Joan Nave

Introducció / Marta Moreno Pizarro

TEATRE
bromera

FITXA ARTÍSTICA

Autor i director: Joan Nave

Producció: Esclafit Teatre

Intèrprets: Tomàs Mestre i Marina Mulet

Disseny il·luminació: Daniel Serrano

Disseny espai sonor: Etna Suàrez

Disseny escenografia: Joan Nave

Fotografia: Raül Morillas

Vídeo: Javier Peraile

Disseny projecte didàctic: M. Josep Cebrian

Disseny vestuari: Esclafit Teatre

Construcció escenografia: R. Miroslav i L. Serra

Suport tècnic: Audiosait i OhAudiovisual

PERSONATGES

JOAN FUSTER

MARIA-MERCÈ MARÇAL

UN AUTOR

(En escena, una butaca vella, giratòria, amb una flassada de quadres damunt. Una televisió vella i menuda al fons, darrere, encesa. A la dreta, un racó on hi ha una taula vella, també, amb una màquina d'escriure i carpetes plenes de papers. I molts llibres. Davant, una cadira, de fusta —exacte: vella també—. A boca d'escena hi ha una tauleta xicoteta amb llibres. JOAN FUSTER entra i ix d'escena amb accions quotidianes. Es prepara per a rebre visita, però de moment seu i tecleja amb fervor i bon ritme un text en una màquina d'escriure. Sona Vivaldi, amb un volum que faria saber el veïnat que FUSTER és a casa. Només veiem la llumeta del seu flexo. La música comença a pujar a mesura que s'intensifica també una llum lateral que travessa l'escenari de dreta a esquerra, i que impacta, cada vegada més potent, en el costat esquerre de l'escenari. Música i llum cada vegada són més fortes, fins que apareix —encogada— una dona per l'esquerra, protegint-se la vista amb les mans. La llum continua encesa, i li impedeix obrir els ulls.)

MARIA-MERCÈ MARÇAL. *(Enlluernada.)* Hola?

JOAN FUSTER. *(Cordial, sense mirar-la. Escriu a màquina.)*

Bon dia. Per fi ha arribat.

MARÇAL. Perdoni, que em pot ajudar?

FUSTER. Ja està ací. Estava pendent de quan arribaria.

(Continua escrivint a màquina com si s'acabara el món.)

Acabe ara mateix.

(Pausa.)

MARÇAL. Em sent?

FUSTER. Sí, és clar que la sent. *(Pausa.)* Creu que sabria
sintonitzar-me el televisor?

MARÇAL. *(Encegada.)* Escolti, podria abaixar la llum?

FUSTER. Pot seure si vol. Passe.

*(Ella no aconsegueix distingir si hi ha cadires o no.
Primer passet.)*

FUSTER. Com es troba? Segal, pose's còmoda.

MARÇAL. No, jo només necessito/

FUSTER. No ens allargarem, però ací dreta no fa res.

MARÇAL. És que... de debò, no puc ni obrir els ulls amb
tanta/

FUSTER. Ha vingut sola?

MARÇAL. Com? No ho sé. *(Dubta.)* Bé, sí, és clar, jo sola.
Amb qui hauria d'haver vingut?

FUSTER. A voltes arribeu per parelles, o en grup. Per ací
passa molta gent. Dic gent per no dir una altra cosa,
saps? Per definició, la gent són els altres, i no jo.

MARÇAL. Perdoni, es fa molt difícil parlar així, de veritat
que no/

FUSTER. Què estava fent abans de vindre?

MARÇAL. Abans? Estava a casa, amb la família... crec.

FUSTER. (*No para d'escriure.*) Ha menjat alguna cosa?

Vol un café?

MARÇAL. Com?

FUSTER. Es quedarà a dinar?

MARÇAL. Miri, no ho sé. En realitat, jo/

FUSTER. Jo menjo poc. Creu que sabria arreglar-me el
televisor?

MARÇAL. (*Molesta, rotunda.*) Pot abaixar la llum, si us
plau? (*La música inicial cessa, de colp.*)

(*FUSTER para en sec. S'alça i va a tancar la fi-
nestra.*)

ELS DOS. Hi ha hores del dia que entra molta llum per
la finestra. No hi estem acostumats... Però, com pot
entrar tanta llum per una f...?

FUSTER. Massa, massa llum ací... Au, finestra tancada.
(*Torna a la cadira a escriure a màquina compulsiva-
ment.*) Done'm uns minuts. (*Ella va entrant a casa,
engegada encara.*) Mentrestant, podria provar de sin-
tonitzar-me el televisor. No va ni avant ni arrere. Sé
que no té trellat tindre'l així, boirós i nevat, però em
fa companyia.

MARÇAL. (*Fa un esforç de paciència i contenció per dis-
suadir-lo.*) Escolti, m'estan esperant a casa. Jo he de
marxar ara mateix. Només necessito que em digui
com puc continuar el meu camí.

FUSTER. No patisca. L'ajudaré en tot el que puga, Maria-Mercè.

MARÇAL. (*S'asseu, indignada.*) Vull anar-me'n. No sé quin sentit té que em retingui aquí... (*S'adona.*) Un moment, vostè com sap el meu nom?

FUSTER. Vol un cafè?

MARÇAL. No, no vull un cafè. (*S'alça, mosquejada.*) Vull que em digui per què sap vostè com em diuen.

FUSTER. Ja li he dit que l'estava esperant, senyora Marçal.

MARÇAL. I per què m'esperava? (*S'hi acosta un poc.*) Jo a vostè no el conec.

FUSTER. (*Escrivint en la màquina.*) Ja li ho he dit. El televisor no funciona bé, i jo no m'aclarisc buscant els canals.

MARÇAL. Pot deixar d'escriure, si us plau, i atendre'm?!

FUSTER. (*Sense parar d'escriure.*) Disculpe, sí. Té raó. Només estava prenent nota de... d'unes idees.

MARÇAL. (*Frustrada.*) No hi ha manera que vostè em faci cas. (*Pausa. Molesta.*) Fa calor, em puc treure la jaqueta?

FUSTER. (*Xiuxiuejant, tecleja el que ella diu.*) Fa-calor, em-puc-traure-la-jaqueta...

MARÇAL. (*No dona crèdit.*) Perdoni? Està escrivint el que diem?

FUSTER. (*S'adona. Dubta. Para d'escriure.*) No. (*Pausa.*) No sé què fer amb el televisor. No hauria d'haver deixat mai que n'entrara cap, ací dins. Qui necessita un televisor si tens Beethoven i els amics que venen a veure't!

MARÇAL. Jo no soc la seva amiga. I jo no he vingut a veure'l.

FUSTER. No ha funcionat bé des del principi, no sé què li passa, i m'emprenya estar-ne pendent. *(S'alça. Ella li clava la mirada.)*

MARÇAL. Vostè no fa pinta de comissari.

FUSTER. Tampoc haguera estat malament...

MARÇAL. Llavors?

FUSTER. A més d'un li ho haguera explicat jo l'any 78...

MARÇAL. I per què ha deixat que jo cregués que m'estava interrogant?

FUSTER. Li he dit que passara i que es posara còmoda. Vol un cafè? *(Torna a la taula, comença a moure carpetes.)*

MARÇAL. *(Esclata.)* Quina obsessió amb el cafè!

(Ell la mira fixament, amb una carpeta entre les mans. Ella s'adona que sí, que sí que el coneix, però no es recorda del nom, està atordida encara.)

MARÇAL. Espera, jo sí que el conec.

FUSTER. *(Congratulat.)* Ha tardat menys que els altres.

MARÇAL. I tant, vostè és... *(No connecta del tot amb la idea.)*

FUSTER. És com un núvol en la ment, veritat?

MARÇAL. Sí

FUSTER. Vol dir la cosa/

MARÇAL. Sí.

FUSTER. Però no pot/

MARÇAL. No!

FUSTER. Sap que té raó/

MARÇAL. Sí!

FUSTER. Que la impressió que està tenint és encertada/

MARÇAL. Exacte!

FUSTER. Però té com una boireta, una boireta que es
fica dins del pensament i que no li deixa veure la
realitat clara/

MARÇAL. Això és...

FUSTER. Els passa a tots. Són només els primers mi-
nuts.

MARÇAL. Els primers minuts de què?

FUSTER. Vos acaba frustrant, per això sempre vos ofe-
risc un cafenet quan entreu per eixa porta, per si vos
ajuda a/

MARÇAL. Vostè és...

FUSTER. Vol un café?

MARÇAL. (*Fa esforços.*) Vostè és... poeta! (*Feliç d'haver-ho
pogut recordar.*)

FUSTER. NO. (*Un «no» com un castell.*)

MARÇAL. (*Convençuda.*) Sí, sí, vostè és poeta, el llegíem
tots... abans... El llegim, de fet. Vostè és... poeta!

FUSTER. S'equivoca de persona.

MARÇAL. No, no m'equivoco, vostè és un poeta... dels
bons, dels molt bons. (*Intenta fer memòria.*)

FUSTER. Jo només soc un senyor que pren café i que
escolta música. Vol un café? Vol que pose música? Li
anava bé Vivaldi? Sonava quan vostè ha arribat. La
música de Vivaldi és pura conversa.

MARÇAL. (*Molesta.*) No!

FUSTER. D'acord, res de Vivaldi. Mozart, millor?

MARÇAL. Si us plau, deixi la música. Escolti'm. Ara no en tinc cap dubte! Vostè és poeta.

FUSTER. No anem bé... S'està confonent de persona, senyora Marçal.

MARÇAL. Sí, no recordo el seu nom, ara. No sé què em passa des que he entrat, però vostè és poeta/

FUSTER. (*S'alça, fart.*) S'obstina en eixa qüestió...

MARÇAL. (*Li diu versos a l'esquena sense saber d'on li ixen. Ell frena en sec.*)

Criatura dolcíssima –que fores
la sola riba forta, un deix d'idea,
la mà que entre les meues perdurava!
Criatura dolcíssima o miracle
total o prosperada llum –que fores
grat de llavis pertot i branca exempta!
Criatura dolcíssima i fondària
i visitació de mots atònits
i pietat complida i cim –que fores...

(*Ella mateixa es queda estranyada del que acaba de passar.*)

FUSTER. (*No es gira encara.*) Jo no soc poeta. Poeta és... Ausiàs March! (*Es gira i dispara, endafat.*) O el meu amic, el gran Vicent Andrés Estellés, amb allò d'«Assumiràs la veu d'un poble, i serà la veu del teu poble, i seràs, per a sempre, poble, i patiràs, i

esperaràs, i aniràs sempre entre la pols, et seguirà una polseguera...». (*Pausa.*)

MARÇAL. Ha fet l'esforç de no recitar-lo com un rapsode perquè no li digués poeta.

FUSTER. (*Matisa.*) Jo vaig fer versos; quan era jove i no sabia res. Això només. Un vici com qualsevol altre.

MARÇAL. Set llibres.

FUSTER. Massa en van ser.

MARÇAL. I Lluís Llach va musicar-ne algun amb molt d'èxit.

FUSTER. Li vaig dir que no ho fera, però hi va insistir molt. Si ell me'ls feia famosos, la gent començaria a cantar-los. I jo no volia ser recordat per això. Eren nefastos.

MARÇAL. Són uns llibres de poemes extraordinaris, senyor... Fuster?

FUSTER. (*Sorprés.*) Vaja, ja ha fet memòria! A mi em va costar quasi una hora adaptar-me! (*Pausa.*) M'interessa molt tot el que ha escrit, senyora Marçal. Els qui vau vindre darrere, quines energies, *cristo!* Quin gust!

(*FUSTER comença a rodar per casa.*)

MARÇAL. Vostè a mi no em coneix.

FUSTER. Tant de bo jo haguera nascut uns anys després. Però quan va morir el dictador a mi ja em feia mal l'esquena...

MARÇAL. I ara li fa mal? (*Atordida d'haver fet eixa pregunta.*)

FUSTER. Sou una generació de poetes valents... (*Agafant el llibre d'ella.*) No me'n recitaries cap de *Bruixa de dol*?

MARÇAL. De qui?

FUSTER. És el poemari teu que més m'agrada. M'has de recitar algun dels teus poemes.

MARÇAL. No sé de què em parla... Vol sonar-me, però em sento confusa...

FUSTER. De veritat que no sabrà sintonitzar el televisor? (*Ella nega amb el cap.*) M'agraden els debats i els concerts de música clàssica. Però no es veu res des del primer dia. Em mareja tindre-la així.

MARÇAL. Per què no l'apaga? (*Pausa.*)

FUSTER. Em fa companyia.

(Ella tapa el televisor amb la jaqueta. Entra més endins, agafa la cadira d'ell i s'hi asseu.)

FUSTER. Fuma?

MARÇAL. En aquesta cadira passa tantes hores? I després pot caminar?

FUSTER. No és la millor del món, és de veres.

MARÇAL. Per desviar l'espina dorsal, m'imagino que és idònia.

FUSTER. Sembla com si, durant centúries i centúries, ningú no s'haguera adonat que, en general, el fet de seure respon a una necessitat de descans.

MARÇAL. Què em deia?

FUSTER. Que si fuma.

MARÇAL. No me'n recordo.